

RIKTLINJE

Riktlinje för konst och konstnärlig gestaltning i offentlig miljö

Typ av styrdokument	Riktlinje
Beslutsinstans	Tekniska nämnden, kultur- och fritidsnämnden
Fastställd	TN 2019-06-10 KFN 2019-06-18
Diarienummer	TN 2019/154 299, KFN 2019/49 865
Giltighetstid	Från och med 2019-06-18 och tillsvidare
Dokumentet gäller för	Tekniska nämnden, kultur- och fritidsnämnden
Dokumentansvarig	Kulturstrateg, kultur- och fritidsförvaltningen
Tidpunkt för aktualitetsprövning	Revideras vid behov

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Definitioner: Konst i offentlig miljö.....	3
Syfte.....	4
Konstområden och ansvar	4
Byggnadsanknuten konst.....	4
Arbetsgång.....	5
Bygglov	6
Upphängning, montering och belysning.....	6
Skötsel	7
Konst i torg- och parkmiljöer	7
Arbetsgång.....	7
Montering och belysning	9
Skötsel	9
Lös konst	9
Registrering och dokumentation.....	9
Konstprojekt	10
Skyltning.....	10
Informationsmaterial	10
Rapport av genomförda konstsatningar	11

Inledning

I Falköpings kommun samverkar flera förvaltningar kring arbetet med konst i offentliga miljöer.

Tekniska nämnden ansvarar för processen gällande inköp och skötsel av byggnadsanknuten konst och kommunens konst i torg- och parkmiljöer.

Kultur- och fritidsnämnden ansvarar för kommunens samling av lös konst vad gäller skötsel, nyinköp och utplacering. Nämnden ansvarar även för marknadsföring av offentlig konst och handlägger bidragsärenden där ideella aktörer söker pengar till offentliga konstarrangemang.

Riktlinjen för konst och konstnärlig gestaltning i offentlig miljö ska fungera som ett stöd i det dagliga arbetet samt understödja samarbeten mellan de nämnder och tjänstepersoner som på olika sätt arbetar med konst.

Definitioner: Konst i offentlig miljö

Konstnärlig gestaltning är ett beställt konstverk som är integrerat i en byggprocess eller i utformningen av en utemiljö där en professionell konstnär skapar ett konstverk till en specifik byggnad eller plats.

Offentlig konst är konstverk som finns i offentliga miljöer och som är tillgängliga för allmänheten. Konsten kan vara av fast karaktär – som byggnadsanknuten konst eller skulpturer i parkmiljöer, men kan även vara tillfälliga installationer, utställningar eller performances.

Street art, gatukonsten, fick sitt genomslag på 1980-talet i New York under en rörelse där konsten flyttades från konstateljéerna ut i gaturummet. Rörelsen kom till Sverige under 1990-talet. Gatukonsten är oftast utförd utan någon beställare, är ibland olaglig och kan ta många olika uttryck; Väggmålningar, pärlplattor, installationer med mera. Innehållet kan vara samhällskritiskt, poetiskt, sprida satir eller bara vara något som är vackert. Den gemensamma tråden är viljan att göra staden till ett mer socialt rum där invånarna genom sin konst kan sätta en personlig prägel på det offentliga rummet.

Under senare år har det blivit allt vanligare att kommuner och företag står som beställare av eller ger stöd till lagliga väggmålningar som ett sätt att smycka offentliga miljöer. I Falköpings kommun har flera väggmålningar skapats under konstevenemang genomförda av en ideell förening som bjudit in konstnärer från olika länder att skapa väggmålningar i gång-, cykel- och biltunnlar och andra offentliga ytor.

Syfte

Falköpings kommuns arbete med konst är kopplat till kommunens övergripande mål: Ett socialt hållbart Falköping, ett attraktivare Falköping, ett näringsliv som utvecklas och kvaliteten i verksamheten ska öka.

Falköpings kommuns kulturstrategi 2018-2030 har sin utgångspunkt i de övergripande målen. I kulturstrategin synliggörs kommunens förhållningssätt i kulturfrågor samt vilka områden som ska prioriteras i kulturutvecklingen och i Falköpings kulturpolitik. Flera områden i kulturstrategin berör på olika vis kommunens arbete med konst:

Ett socialt hållbart Falköping: Goda förutsättningar för kulturupplevelser för barn och unga ska finnas både på skoltid och fritid.

Ett attraktivare Falköping: Berikande miljöer skapas genom medveten planering där estetiska och kulturella värden prioriteras i utemiljöer, grönområden, landskap och byggnader.

Ett näringsliv som utvecklas: Kulturella och kreativa näringar, kulturaktörer, kulturarrangörer och föreningar ska stöttas genom möjligheter att få kulturella uppdrag och rådgivning.

Kvaliteten i verksamheterna ska öka: Kultur ska användas som motor i samhällsutvecklingen och höja kvaliteten på kommunens service och utbud till medborgarna. Mellan kommunens nämnder ska aktiva former skapas för samverkan kring kultur för en effektiv användning av resurser och kompetens. För att kultur ska kunna fungera som en utvecklande kraft för kommunens alla verksamheter är det viktigt att kulturen ges plats i vardagen. Detta kan göras genom att ta med kultur som redskap och metod eller kultur för kulturens egen skull i planering och genomförande av det ordinarie arbetet.

Konstområden och ansvar

Byggnadsanknuten konst

Byggnadsanknuten konst är ett beställt konstverk som är integrerat i en byggprocess och som skapas eller köps in till en specifik byggnad.

Samhällsbyggnadsförvaltningens fastighetsavdelning är budget- och inköpsansvarig för den byggnadsanknutna konsten. Processen kring planering, urval och inköp sker i nära samarbete med kultur- och fritidsförvaltningen.

Vid ny- och ombyggnationer med en investeringskostnad på minst 20 miljoner kronor avsätter tekniska nämnden 0,5% av investeringskostnaden till byggnadsanknuten konst. Grunden är att summan till konst ska vara max 500 000 kronor men vid större byggprojekt där konst kan höja kvaliteten i en utomhusmiljö och där placeringen gör konsten tillgänglig för

allmänheten finns möjlighet till ökade medel till konst. I dessa fall tas särskilt beslut i tekniska nämnden.

Tekniska nämnden ansvarar för skötsel av byggnadsanknuten konst i kommunens lokaler och utemiljöer.

En konstkonsult anlitas vid arbete med byggnadsanknuten konst. Konstkonsulten har i uppdrag att föreslå konstnärer till konstuppdrag och inköp och hålla i samarbeten mellan byggnation och konstnär.

Falköpings kommun har som mål att i möjligaste mån använda öppna annonskanaler för utlysningar av konstkonsulttjänster och konstnärer till gestaltungsuppdrag. Detta för att nå ut med information till alla med rätt kompetens samt för att få ett brett underlag av intresserade konsulter och konstnärer att arbeta med.

Arbetsgång

1. Beslut om nybyggnation/större ombyggnation

Direkt efter att tekniska nämnden tagit beslut om nybyggnation/ större ombyggnation och budget informerar fastighetsavdelningen kultur- och fritidsförvaltningen om:

- Byggnad och användning
- Avsatta medel för konst
- Tidplan för byggnationen
- Skisser, projektplaner
- Kontaktuppgifter till verksamhetsansvariga

2. Konstkonsult anlitas

Kultur- och fritidsförvaltningen ansvarar för annonsering och kallar till intervjuer. Byggprojektledare medverkar vid intervjutillfällena.

3. Beslut om placering, inriktning, form för införskaffande

Beroende på storleken på medlen avsatta till konst tas beslut om uppdrag ska utlysas för gestaltning eller, vid mindre projekt, om direktinköp är mer lämpligt. Beslutandegrupp: Konstkonsult, kulturstrateg, byggprojektledare, arkitekt, verksamhetsrepresentant.

4. Konstkonsult skriver ett konstprogram

Konstprogrammet är ett dokument som ligger till grund för arbetet med den konstnärliga gestaltningen. Programmet sammanfattar inriktning och målsättning för konsten, placering, en sammanfattning om byggnadens målgrupp/brukare, eventuella krav på material, urvalskriterier, kostnadsram/kostnadsfördelningar samt tidplan för arbetet.

5. Beslutsgång skissuppdrag/ gestaltungsuppdrag och direktinköp konst

- a) Skissuppdrag/gestaltungsuppdrag

Utlysning: Konstkonsult och kulturstrateg annonserar utifrån de urvalskriterier som formulerats i konstprogrammet. Utlysning görs i form av upphandling med intresseanmälan.

Första urval: Konstkonsulten och kulturstrategen gör ett första urval ur inkomna intresseanmälningar.

Presentation urval och beslut om skissuppdrag:

Konstkonsult presenterar urvalet för byggprojektledare, arkitekt, verksamhetsrepresentant, kulturstrateg utifrån krav och kriterier ställda i konstprogram. Samma grupp tar beslut om vem/vilka som får skissuppdrag. Ansvarig för dokumentation vid beslut: Konstkonsult.

Kulturstrateg tar fram skissavtal som skrivs under av fastighetschef.

Presentation av skiss och beslut om gestaltningsuppdrag:

Konstnär/konstnärer presenterar skiss/skisser för byggprojektledare, arkitekt, kulturstrateg, verksamhetsrepresentant som tar beslut om att godkänna skissförslag. I de fall som flera skissförslag visas väljer gruppen det förslag som går vidare för utförande. Ansvarig för dokumentation med motivering till val: Konstkonsult.

Kulturstrateg tar fram gestaltningsavtal som skrivs under av fastighetschef.

b) Direktinköp lös konst

Presentation urval och beslut om inköp:

Konstkonsult presenterar ett urval möjlig, redan existerande, löskonst alternativt visar ett antal konstnärskap för byggprojektledare, kulturstrateg och verksamhetsrepresentant utifrån konstprogrammet. Beslut tas och antecknas i mötesanteckningar, ansvar: konstkonsult.

Kulturstrateg tar fram avtal för inköp som skrivs under av fastighetschef.

Bygglov

Vid projekt där konst planeras fästas på fasad tas kontakt med stadsarkitekt för information om bygglov behöver sökas. Ansvar: Byggprojektledare.

Upphängning, montering och belysning

Genomförs av konstkonsult i samarbete med byggprojektledare. Kostnader för montering och eventuella fundament tas inom ramen för den konstnärliga gestaltningen. Om befintlig belysning kan användas bekostas denna av byggprojektet. Om särskild belysning krävs tas denna kostnad inom ramen för den konstnärliga gestaltningen.

Skötsel

Fastighetsavdelningens fastighetsskötare ansvarar för att regelbunden tillsyn görs av de byggnadsanknutna konstverken och att skötselplanen för konstverken följs.

Underhållsåtgärder bekostas av samhällsbyggnadsförvaltningen.

Kulturstrategen ansvarar genom konstkonsult för att sammanställa dokumentation om hur nytilkomna konstverk ska skötas i samråd med konstnären. I dokumentationen samlas utöver skötselhänvisningar även information om material, vikt, färgkoder och ritningar över konstruktion och särskilda monteringar.

Till de äldre konstverk där det inte finns någon skötselplan ansvarar kulturstrategen för att en sådan tas fram i samråd med konstkonserverator.

Konst i torg- och parkmiljöer

Konst i torg- och parkmiljöer är beställda konstverk som är integrerade i planeringen av en miljö och som skapas eller köps in till en specifik plats.

Samhällsbyggnadsförvaltningens park- och gatuavdelning är budget- och inköpsansvarig. Processen kring planering, urval och placering sker i nära samarbete med kultur- och fritidsförvaltningen.

En konstkonsult anlitas vid arbeten med konst i torg- och parkmiljöer. Konstkonsulten har i uppdrag att föreslå konstnärer till konstuppdrag och inköp och hålla i samarbeten mellan parterna som är involverade i projektet.

Falköpings kommun har som mål att i möjligaste mån använda annonskanaler för utlysningar av konstkonsulttjänster och konstnärer till gestaltungsuppdrag för att nå ut med information till alla med rätt kompetens samt för att få ett brett underlag av intresserade konsulter och konstnärer att arbeta med.

Arbetsgång

1. Beslut om satsning på konst i torg- eller parkmiljö

Efter att tekniska nämnden tagit beslut om att medel ska avsättas till konst i en torg- eller parkmiljö tar park- och gatuavdelningen kontakt med kultur- och fritidsförvaltningen med information om inriktning/användning av miljön, avsatta medel för konst, tidplan och eventuella skisser/projektplaner.

2. Konstkonsult anlitas

Kultur- och fritidsförvaltningen ansvarar för annonsering och kallar till intervjuer. Projektledaren från park- och gatuavdelningen medverkar vid intervjutillfällena.

3. Beslut om placering, inriktning, form för införskaffande

Beroende på storleken på medlen avsatta till konst tas beslut om uppdrag ska utlysas för gestaltning eller om direktinköp är mer lämpligt.
Beslutandegrupp: Konstkonsult, kulturstrateg, park- och gatuavdelningens projektledare.

4. Konstkonsult skriver ett konstprogram

Konstprogrammet är ett dokument som ligger till grund för arbetet med den konstnärliga gestaltningen. Programmet sammanfattar inriktning och målsättning för konsten, placering, en sammanfattning om byggnadens målgrupp/brukare, eventuella krav på material, urvalskriterier, kostnadsram/kostnadsfördelning och tidplan för arbetet.

5. Beslutsgång skissuppdrag/ gestaltningsuppdrag och direktinköp konst

a) Skissuppdrag/gestaltningsuppdrag

Utlysning: Konstkonsult och kulturstrateg annonserar utifrån konstprogrammet. Utlysning görs i form av upphandling med intresseanmälan.

Första urval: Konstkonsulten och kulturstrategen gör ett första urval ur inkomna intresseanmälningar.

Presentation urval och beslut om skissuppdrag:

Konstkonsult presenterar urvalet för park- och gatuavdelningens projektledare, arkitekt och kulturstrateg utifrån krav och kriterier ställda i konstprogram. Samma grupp tar beslut om vem/vilka som får skissuppdrag. Ansvarig för dokumentation vid beslut: Konstkonsult.

Kulturstrateg tar fram skissavtal som skrivs under av park- och gatuchef.

Presentation av skiss och beslut om gestaltningsuppdrag:

Konstnär/konstnärer presenterar skiss/skisser för park- och gatuavdelningens projektledare, arkitekt samt kulturstrateg som tar beslut om att godkänna skiss. I de fall som flera skissförslag visas väljer gruppen det förslag som går vidare för utförande. Ansvarig för dokumentation med motivering till val: Konstkonsult.

Kulturstrateg tar fram gestaltningsavtal som skrivs under av park- och gatuchef.

b) Direktinköp lös konst

Presentation urval och beslut om inköp:

Konstkonsult presenterar ett urval av möjlig, redan existerande, löskonst alternativt ett antal konstnärskap för park- och gatuavdelningens projektledare, arkitekt och kulturstrateg utifrån konstprogrammet. Beslut tas och antecknas i mötesanteckningar, ansvar: konstkonsult.

Kulturstrateg tar fram avtal för inköp som skrivs under av park- och gatuchef.

Montering och belysning

Genomförs av konstkonsult i samarbete med park- och gatuchef. Fördelningen av kostnader för montering och eventuella fundament diskuteras utifrån formgivningen av parkmiljöns helhet.

Skötsel

Park- och gatavdelningen ansvarar för att regelbunden tillsyn görs av konsten i parkmiljöer och att skötselplanen för konstverken följs.

Kulturstrategen ansvarar genom konstkonsult för att sammanställa dokumentation om hur nytillkomna konstverk ska skötas i samråd med konstnären. I dokumentationen samlas utöver skötselhänvisningar även information om material, vikt, färgkoder och ritningar över konstruktion och särskilda monteringar.

Till äldre konstverk där det inte finns någon skötselplan ansvarar kulturstrategen för att en sådan tas fram i samråd med konstkonserverator.

Lös konst

Falköpings kommun äger en konstsamling med drygt 2000 konstverk. Samlingen har byggts upp sedan 1970-talet och består till största delen av målningar och ett fåtal mindre skulpturer.

Konstverken placeras ut i kommunala lokaler men kan även lånas ut till konstutställningar och andra konstarrangemang. Förvaltningar kontakter kultur- och fritidsförvaltningen med önskemål om att få låna verk ur samlingen.

Nyinköp görs till befintliga lokaler och till byggprojekt där den totala projektkostnaden är mindre än 20 miljoner. Inköp initieras av kulturstrateg eller efter önskemål om inköp från förvaltningar. Beslut om platser och konstverk görs i samverkan mellan kulturstrateg och verksamhetsansvarig.

Inventering av konstsamlingen sker med regelbundna intervaller. Kultur- och fritidsförvaltningen ansvarar för registrering och uppdatering av konst databasen.

Kultur- och fritidsförvaltningen ansvarar för skötsel av löskonstsamlingen.

Registrering och dokumentation

Löskonstverken finns registrerade i en databas. I förlängningen kommer även samtliga byggnadsanknutna konstverk samt konst i torg- och parkmiljöer att föras in i databasen. I databasen samlar kultur- och fritidsförvaltningen information om titel, konstnär, material och konstverkets placering. I registret kan även information om konstnären samt historisk dokumentation samlas.

Alla konstverk fotograferas och fotografierna förs in i konstregistret. Fotografierna på den lösa konsten används enbart internt för arbete med konsten och visas inte publikt. Foton på utomhuskonst kan användas i marknadsförings-material om konsten. Kultur- och fritidsförvaltningen ansvarar för att kommunen har de avtal som krävs för att använda foton på konstnärers verk i trycksaker och i digitala kanaler.

Kultur- och fritidsförvaltningen ansvarar för att konstverk förs in i registret samt att registret hålls uppdaterat.

Konstprojekt

Kultur- och fritidsnämnden hanterar ansökningar om evenemangsbidrag som kan sökas av ideella aktörer som vill arrangera offentliga evenemang.

I Falköping har en förening sökt och blivit beviljad medel till ett antal konstprojekt som resulterat i att ett antal väggmålningar skapats på ett flertal platser i Falköpings stad, vilka gett staden en unik särprägel. I handläggningen av bidragsärenden till konstarrangemang där aktören måste söka tillstånd kopplar kulturstrategen samman aktören med park- och gatuavdelningen. Aktören får information om kommunens krav på säkerhet och vilka tider som gäller för att söka tillstånd.

För väggmålningar gäller som regel att målningarna slits av tidens tand. Om en väggmålning har omfattande skador och slitage tar park- och gatuavdelningen beslut om väggmålningen ska tas bort, återställas, rustas upp eller ge plats till en ny väggmålning - om inget särskilt dokument för bevarandet av väggmålningen har upprättats. Vid beslut om att rusta upp konstverket tas kontakt med konstnären.

Kultur- och fritidsförvaltningen kan initiera och vara samarbetspart i tillfälliga konstprojekt som syftar till att ge invånarna konstupplevelser och som kan skapa diskussion om konst i offentliga miljöer. Projekt i utemiljöer sker i nära samverkan med park- och gatuavdelningen.

Skyltning

Kultur- och fritidsförvaltningen tar fram och bekostar skyltar till byggnadsanknuten konst och till konst i utemiljöer. Produktion av skyltarna sker i samverkan med konstkonsult och konstnär.

Informationsmaterial

Kultur- och fritidsförvaltningen ansvarar för att ta fram publika informationsmaterial om den offentliga konsten i form av exempelvis kartor eller informationshäften. Information om konstverken publiceras även på www.konstiskaraborg.se samt på Falköpings kommuns kartor. Kultur- och fritidsförvaltningen ansvarar för att avtal gällande konstnärernas upphovsrätt tecknas och bekostar avgifterna för dessa.

Rapport av genomförda konststrategier

Kulturstrategen informerar tekniska nämnden och kultur- och fritidsnämnden om pågående och avslutade konstprojekt i maj och november varje år. Rapport om konst tas även med i måluppföljning för tekniska nämnden och kultur- och fritidsnämnden.